

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

II. Quid sit missio personæ diuinæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Filius Dei ad nostram humilitatem & infirmitatem, qui voluntate Patris accidit, missio dicitur. Nam ab immortalis naturae ad nostram vitam migratio, non de loco ad locum motum Domini significat, sed ab altitudine gloriae ad humilitatem carnis indicat descensum. Idem fatetur Chrysostomus, circa finem homiliae. Dominus, inquit, misit & Spiritum suum. Explicans autem modum huius missionis: Genuit, inquit, secundum Deitatem: misit secundum carnem. Et paulo post: Misit, inquit, Pater, qui non migrat, nec transfertur loco. Misit Filius, qui non se discedere facit, & à quo non disceditur. Igitur in eo tantum sensu isti Patres in diuinis missionem negarunt, in qua ea reperitur in creaturis, videlicet per missi à mittente localem separationem.

16. Ad secundam nego, missionem secundum genericam rationem, abstrahentem à diuina & humana dicere imperfectionem, sed solum secundum rationem specificam, ad humanam missionem contractam: de quo tantum probant exempla & rationes adductae. Vnde ad priorem confirmationem negandum est, illum tantum proprie mitti, qui localiter separatur à mittente. Nam licet hoc verum sit in missione creata, propter imperfectionem & limitationem naturae missi & mittentis, non est tamen id essentiale missioni ut sic, cuius quidditas perfecte saluatur in reali egressu per originem missi à mittente, cum communicatione potestatis ad nouum munus peragendum. Ceterum non dicitur passio mitti ab essentia, vel actus vitalis à principio vitae, qui ad missionem requiritur habitudo ad terminum operandum extra mittentem. Est enim mittere, mediante misso aliquid extra se operari. Cum igitur passio & actus vitalis producantur intra proprium principium, non dicuntur à suo principio proprie mitti: sicut dicitur proprie mitti lumen à sole; & flos ab arbore: quorum illud subiecto, hic situ disiungitur à suo principio. Personae autem diuinæ, etsi per se ipsae existere nequeant separatae à suo principio, existere tamen possunt ratione externi effectus, ad quem operandum à suo principio destinantur: in ordine ad quem effectum proprie dicuntur mitti.

17. Ad posteriorem confirmationem. Exemplum de Angelis superioribus partim est simile, partim dissimile, simile, quatenus non ad quæuis opera illi mittuntur, sed ad grandia & sublimia, quale fuit opus Incarnationis, ad quod nunciandum legatus fuit Gabriel, vnus ex supremis spiritibus. Ita non ad quæuis opera mittuntur personae diuinæ, sed ad magnam & heroicam. Dissimile, quoniam propter limitationem naturae Angelicæ, nequeunt Angeli ad hæc inferiora mitti, absque aliqua ipsorum imperfectione: congruentius autem est, ut hanc imperfectionem subeant Angeli inferiores, quorum curæ commissa sunt hæc inferiora. Personae autem diuinæ absque illa ipsarum imperfectione mitti possunt ad quæcunque opera. Tandem personae diuinæ mittuntur vel ad manifestandas

nobis in signo aliquo sensibili suas ipsarum proprietates & origines, vel ad sanctificandas animas. Neutrum autem munus peragi potest, absque missione diuinarum personarum: cum nec nisi diuinæ personae animas sanctificare; nec nisi ipsæmet esse possint termini sensibilibus manifestationis. Angeli autem solum mittuntur ad aliquod opus perficiendum, quod æquè bene perfici potest à quocunque inferiori.

18. Ad tertiam rationem dubitandi Respondedo, maiorem esse veram de misso creato, non autem de increato, qui aliter existere, vel apparere potest, non per nouam existentiam, aut mutationem sui, sed rei, in qua nouo modo existere, & apparere dicitur. Neque ex eo quod diuinæ personae sunt ubique praesentes per immensitatem, nequeunt nouo modo & speciali existere, vel apparere, quo antea non existebant, & apparebant. Nam praeter illos tres modos communes existendi per potentiam, praesentiam, & essentiam, dantur alij modi speciales, quibus Deus existit in creaturis, vel tanquam significatum in signo, vel tanquam suppositum in natura assumpta, vel tanquam obiectum in cognoscente & amante.

19. Ad quartam rationem concedo, eodem modo admittenda esse in Deo in proprio sensu reliqua omnia, quæ de Deo Scriptura tradit, modò vel auctoritas Patrum & Scholasticorum non repugnet, vel ratio aliqua Theologica non aduersetur. Idque ex illa vniuersali regula, à Patribus & Scholasticis tradita, quod semper sacra Scriptura est in proprio sensu intelligenda, & nunquam ad metaphoricum detorquenda, nisi aut Patrum Scholasticorumque auctoritas, aut Theologica ratio resistat. An autem quæ in ratione ipsa dubitandi allata sunt in proprio, vel metaphorico sensu intelligenda, constabit ex infra dicendis.

SECTIO II.

Quid sit Missio personae Diuinæ?

20. **C**ONSERVVS modus indagandi diuinæ est per perfectiones creatas resecis earum imperfectionibus. Porro in quauis missione creata depurata ab imperfectionibus, quas ut creata includit, tria remanent, quæ ad integrandam naturam missionis ut sic quidditatiue concurrunt: qui mittit, qui mittitur, & terminus ad quem mittitur. Hæc enim tria necessaria sunt; & sufficiunt ad essentiam missionis ut sic. Est enim missio essentialiter operatio duorum (cum nemo seipsum proprie mittat) mandantis & exequentis: quæuis autem operatio habitudinem dicit ad terminum operabilem. Sufficiens igitur his tribus terminis mittente, misso, & ter-

mino

mino ad quem mittitur, concluditur integra missionis quidditas. His enim tantum positis, ponitur tota missionis essentia: quolibet autem eorum sublatum, tollitur quidditativus conceptus illius. Nam nec mittens intelligi potest sine respectu ad missum, & terminum ad quem mittit; nec missus sine respectu ad mittentem & terminum, ad quem mittitur: quo fit, ut tam mittens dicat habitudinem ad missum & ad terminum, ad quem mittit, quam missus ad mittentem & ad terminum, ad quem mittitur.

21. Quoniam verò duplex est missio physica, & moralis, dupliciter etiam esse potest hæc habitudo mittentis ad missum, & missi ad mittentem, physica, si missio sit physica; moralis, si missio erit moralis. Illa est per realem communicationem virtutis, ad terminum ad quem mittit, physice operandum, ut Sagittarius per realem impressionem virtutis mittit sagittam ad scopum pertingendum: Sol per realem productionem mittit lumen ad ætrem illuminandum: hæc est per moralem tantum communicationem virtutis, aut dirigentis, si tantum consilio: aut mandantis, si etiam imperio & auctoritate mittat.

22. Posset esse & tertia missio, utriusque perfectionem participans, & physice missionis per realem communicationem virtutis executivæ; & moralis per moralem communicationem potestatis exequendi terminum, iuxta consilium & imperium mittentis. Qualis esset, si aliquis miles in fortitudine & generositate insignis, eo animo prolem susceperet, ut communicatâ illi per naturalem generationem suâ fortitudine & generositate, illum postea consilio & imperio suo ad bellum mitteret, ut in eo suam, & Patris virtutem manifestaret. Huic persimilis est missio personæ Diuinæ, quæ utriusque missionis perfectionem, & physica, & moralis eminentissime participat; participat perfectionem physice, per physicam receptionem virtutis à persona mittente, ad terminum, ad quem mittitur, physice operandum: participat perfectionem moralis, per moralem determinationem voluntatis ab eadem persona mittente ad eundem terminum, consilio & voluntate mittentis exequendum. Et enim persona missa per originem simul cum natura mittentis, accipit virtutem, & potentiam operandi terminum, ad quem mittitur: nec non sapientiam, & voluntatem exequendi terminum, iuxta voluntatem mittentis: ac proinde perfectissime participat naturam utriusque missionis physice, & moralis. Ex his potissima difficultas insurgit, in quo præcipue quidditativa ratio missionis diuine consistat.

23. PRIMA sententia docet, eam consistere in sola operatione temporali, per quam processio personæ missæ in aliquo effectu creato manifestatur, cum respectu ad principium productivum non personæ missæ, sed operationis, quæ persona missa manife-

statur in creaturis. Hanc ut Magistri sententiam defendunt S. Thomas in 1. dist. 15. q. 3. a. 1. Bonaventura eadem dist. p. 1. q. 4. Scotus dist. 14. q. unica §. *Licet autem*, Marfilus q. 18. Gabriel q. 1. Fundamentum est, quia personam Diuinam mitti, formaliter est, peculiari modo in creaturis existere, quo antea non existeret: Atqui hoc formaliter importat solam operationem, quæ persona missa manifestatur in creaturis, cum respectu ad principium effectivum talis operationis: igitur missio personæ Diuinæ formaliter consistit in solâ operatione temporali, cum respectu tantum ad principium effectivum ipsius. Minor, in qua tantum est difficultas, probatur 1. auctoritate Augustini 2. de Trinit. c. 5. ad finem: *Si ergo*, inquit, *missus dicitur*, (nempe Filius) *in quantum apparuit foris in creatura corporali, qui intus in natura spiritali oculis mortalium semper occultus est, iam in promptu est intelligere etiam de Spiritu sancto, cur missus & ipse dicatur. Facta est enim quadam creatura species ex tempore, in qua visibiliter ostenderetur Spiritus S.* Et paulo post ita concludit: *Hæc operatio visibiliter expressa, & oculis oblat a mortalibus missio Spiritus S. dicta est.* Vbi nulla facta mentione de æterna personæ missæ processione, in sola temporali apparitione collocat totam personæ Diuinæ missionem.

24. Secundò sic probat ratione præcæto loco S. Tho. hanc sententiam. Quando aliquod compositum prædicatur de aliquo secundum fieri, diverso modo se habet respectu facientis, & respectu facti. Nam respectu facti utrumque debet prædicari secundum esse, non tamen utrumque secundum fieri velut si dicas, *hic factus est homo albus*, oportet, ut sit & homo albus: non autem est necesse, ut fiat homo, sed sufficit, ut fiat tantum albus. Respectu verò facientis non est necesse, ut faciat utrumque, sed alterum tantum: ut si dicas, *Pictor facit parietem album*: non est necesse, ut utrumque simul faciat, sed sufficit, si faciat tantum album. Cuius ratio est quia faciens non refertur ad factum, nisi secundum id, quod facit in illo. Cum autem missio ponat missum in aliquo nouo fieri, in quo antea non erat, oportet, ad hoc ut dicatur missus, ut utrumque includat, & quod si ab alio, & quod fiat in aliquo secundum nouum modum existendi. Ex parte verò mittentis nihil aliud importat mittere, quam facere missum nouo modo existentem in alio: igitur cuiusque conuenit facere alium nouo modo existentem in aliquo, conuenit mittere, etiam si non sit principium ipsius secundum esse: atqui hoc conuenit toti Trinitati: igitur tota Trinitas dicitur mittere. Igitur Diuina missio per se non includit æternam processionem missi à mittente, sed temporalem duntaxat operationem, cum solo respectu rationis missi ad mittentem, quæ est tota Trinitas, à qua persona missa non distinguitur.

25. SECUNDA sententia ex opposito affirmat, in sola processione æterna personæ

Magister.
S. Thomas.
Bonavent.
Scotus.
Marfilus.
Gabriel.

Augustin.

S. Thomas.

Gregorius
Magnus.

missæ, missionis quidditatem formaliter consistere. Hanc docere videtur Gregorius Magnus homil. 26. in Euangelia columna 1. ubi postquam Filij missionem per opus Incarnationis explicuit, statim subdit: *Quamuis mitti etiam iuxta naturam Diuinitatis possit intelligi. Eo enim ipso à Patre Filius mitti dicitur, quo à Patre generatur.* Eodem modo Spiritus sancti missionem per æternam eius à Patre & Filio processionem declarat. *Sed eius,* inquit, *missio, ipsa processio est, quæ de Patre procedit & Filio.* Vnde tandem amborum missionem per incretam eorum processionem definiens, ita concludit: *Sicut uaque Spiritus mitti dicitur, quid procedit: ita & Filius non incongrue mitti dicitur, quia generatur.* Fundamentum esse potest, quoniam missio præsertim physica, est realis egressio termini à mittente, vi cuius accipit aliquid esse, quod antea non habebat: atqui æterna processio Filij & Spiritus sancti est eiusmodi: nam tam Filius vi generationis, quam Spiritus S. vi spirationis accipit esse personale, quod nec Filius ante generationem, nec Spiritus S. ante spirationem habebat: ergo. Maior colligitur ex ipsa definitione missionis; & illustratur exemplis: nam & flos mitti dicitur ab arbore, & lumen à sole, per solam productionem floris ab arbore, & luminis à sole. Ergo tam Filius, quam Spiritus sanctus, mitti dicuntur à suo principio productiuo, per solam processionem æternam.

26. TERTIA sententia utrumque ad Diuinæ missionis quidditatem requirit, & æternam processionem personæ missæ à mittente; & temporalem operationem, quæ personæ missæ peculiari modo manifestatur in creaturis. Adhuc tamen hæc sententia trifariam diuiditur: nam alij putant, processionem æternam non nisi connotatiue, & in obliquo à missione importari; temporalem verò contrà per se, & in recto. Alij contrà, processionem æternam per se & in recto, temporalem verò connotatiue & in obliquo. Alij demum utramque per se, & æquè primò in missionis quidditate includi. Pro cuius difficultatis solutione,

27. Dico 1. Quidditas Diuinæ missionis non saluatur in sola operatione temporali, cum respectu tantum rationis personæ missæ ad principium effectuum talis operationis, præcisa æterna processione personæ missæ à persona mittente. Fundamentum, quoniam missio propriè dicta importat realem distinctionem missi à mittente, cum communicatione virtutis & potestatis exequendi munus, ad quod missus à mittente destinatur: atqui hæc in missione Diuina non saluantur per solam operationem temporalem, cum respectu rationis personæ missæ ad principium effectuum talis operationis. Maior constat, nam quædò missio recedit à reali distinctione missi à mittente, tantò recedit à proprietate missionis: vnde impropriissima est missio sui à se ipso. Minor patet, nam per solam temporalem operationem ad

extra, cum rationis respectu ad principium effectuum talis operationis, nec persona Diuina missa distinguitur à principio mittente; nec ab illo accipit virtutem & auctoritatem exequendi munus, ad quod destinatur; nam hæc est tota Trinitas, à qua non distinguitur persona missa, sed in ea includitur: ac proinde persona missa mitteretur, & virtutem exequendi acciperet à se ipsa, aut certè ab aliquo principio à se, cæterisque personis non distincto, nempe à natura Diuina, quæ est principium effectuum omnis operationis ad extra.

28. Confirmatur. Nam hoc modo etiam Pater posset propriè mitti: atqui hoc expressè negat Augustinus 2. de Trinitate cap. quinto. *Pater,* inquit, *solus nusquam legitur missus.* Cuius rationem assignat lib. quarto, cap. vigesimo. *Non enim,* inquit, *habet de quo missus sit, aut ex quo procedat.* Et tomo sexto, l. contra sermonem Arianorum capit. quarto. *Solus,* inquit, *Pater non legitur missus, quoniam solus non habet auctorem, à quo genitus sit, vel à quo procedat.*

29. Respondent Aduersarij, ideo non posse Patrem propriè mitti, quia à nullo procedit est autem de quidditate missi, ut ab aliquo sit, quamuis non necessariò ab eo, à quo mittitur. Ex quo inferunt Filium non tantum à Patre, sed etiam à Spiritu sancto, à quo tamen non procedit, mitti posse. Quod confirmant testimonio Isaïæ 48. *Et nunc Dominus Deus misit me, & Spiritus eius.* Et capit. 61. *Spiritus,* inquit, *Dominus super me: eo quod vnxerit Dominus me: ad annuncian- dum mansueti misit me.* Quæ loca de Christo, etiam vt Deo à Spiritu S. misso intelligunt Athanasius lib. 3. de assumptione hominis, Ambrosius l. 2. de fide, ad Gratianum. c. 4. & alij.

30. Sed contrà; nam eatenus missus in Diuinis quidditatiue postulat esse ab alio, quatenus quidditatiue postulat per realem originem accipere virtutem & potestatem à mittente ad opus, ad quod destinatur, exequendum: præcisa autem hac ratione, nulla apparet necessitas, cur missus debeat esse ab alio, siquidem neque hoc postulat missio vt sic: nam si per impossibile esset aliquis à nullo productus, adhuc mitti posset ab alio, per moralem duntaxat communicationem potestatis, ad aliquod munus, mittentis auctoritate peragendum: neque vt talis missio est; nam quatenus talis missio Diuina est, formaliter non dicit, quam vt missus & mittens sit Deus. Quare si saluari potest conceptus missionis Diuinæ absque reali distinctione, & communicatione auctoritatis à mittente, non est, cur debeat persona missa esse ab alio; ac proinde poterit Pater, non secus ac Filius, & Spiritus S. à tota Trinitate mitti.

31. Ad testimonia autem Isaïæ Respondet, ea à plerisque explicari de Christo, vt homine, qui non tantum à Patre, sed etiam à Spiritu sancto, & à se ipso vt Deo, atque adeo à tota Trinitate missus est. Cæterum

Augustin.

Isai. 48.
Isai. 41.

Athanasius
Ambrosius

Explicatur
testimonia
Isai. & Pa-
trum au-
thoritas.

citati

citati Patres, qui ea intelligere videntur de Christo vt Deo, explicandi sunt de missione largē sumpta, non de rigorosa, de qua nos disputamus.

32. Dico 2. Integra quidditas missionis Diuinæ non saluatur in sola processione æterna personæ missæ. Est aperta sententia Augustini 4. de Trinitat. cap. 20. circa medium: vbi disputans de missione Filij: *Non ergo, inquit, eo ipso, quod de Patre natus est, missus dicitur Filius: sed vel eo quod apparuit huic mundo Verbum caro factum: vel eo, quod ex tempore cuiusq; mente percipitur.* Vbi præter æternam generationem ad Filij missionē requiritur temporalem aliquam operationem. Probat hęc assertio ex Paulo ad Galat. 4. *Vbi, inquit, venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum.* Porro, si missio in sola processione æterna consisteret, illa non in tempore, sed ab æterno fuisset.

33. Probat secundò ratione. Nam missio includit habitudinem ad terminum operandum extra mittentem: nemo enim propriè mittere dicitur ea, quæ intra se ipsum operatur: est enim *mittere*, aliquid extra se exequendum mandare: sed per æternam processionem persona mittens nihil extra se operatur: igitur in ea integra missionis quidditas saluari nequit. Minor patet, nam æterna processio, cum sit actus immanens, manet intra ipsum Deum producentem. Nec refert, quod producat extra principium realiter distinctum: quia non producit extra illud totaliter, quod ad *mittere*, propriè dictum requiritur: nam etiam actus vitalis creatus producit realiter distinctus à suo principio vitali creato; quia tamen nō producit extra illud totaliter, sicut producit lumen à sole in externum subiectum, & flos ab arbore situ distinctus, non dicitur propriè missus; nec principium vitale dicitur illum propriè mittere. Cuius ratio à priori est, quoniam mittere finaliter est ad manifestandam virtutem & potestatem mittentis: sola autem processio interna non est manifestatiua virtutis & potestatis mittentis, igitur in ea nequit integra quidditas missionis saluari.

34. Dico 3. Adæquata essentia missionis Diuinæ vtramque processionem intrinsecè includit. & æternam missi à mittente, & temporalem eiusdē processionis æternæ manifestatiuam; priorem quidem materialiter & præsuppositiuè, posteriorem verò formaliter & completiuè. Assertio tria dicit: primum, quod missio diuina vtramque processionem æternam & temporale includat: secundum, quod eas includat intrinsecè: tertium, quod æternam includat materialiter & præsuppositiuè; temporalem verò formaliter & completiuè.

35. PRIMA pars communis est inter Scholasticos; quam expressisse videtur Christus Dominus Ioan. 8. illis verbis: *Ego ex Deo processi, & veni:* & 16. *Exiui à Patre & veni in hunc mundum;* per priora verba æternā pro-

cessionem; per posteriora temporale significans operationem, à Patre enim *venisse*, & ex Deo *exisse* non est, inquit Hilarius 6. de Trin. columna 14. *significationis eiusdem.* Quantum interest inter nasci, & adesse: tantum à se vterq; sermo discernitur: cum aliud sit, à Deo in substantia natiuitatis exiisse; aliud à Patre in hunc mundum ad consummandam salutis nostræ Sacramenta *venisse*. Ex eodem loco Augustinus 4. de Trinitat. cap. 20. colligit, ad missionis Diuinæ quidditatem vtramque processionem requiri. Idem docet Beda homilia in Dominica post Ascensionem: his verbis: *Cum eiusdem Spiritus gratia datur hominibus, mittitur profecto Spiritus à Patre, mittitur à Filio, quia & eius missio ipsa processio est, quæ ex Patre procedit & Filio.* Ratio verò est, quoniam missio, est quidā progressus missi à mittente ad nouum effectum virtute mittentis operandum: ergo duplicem habitudinem essentialiter includit, alteram ad mittentem, per quam missus operandi virtutem accipiat; alteram ad effectum, per quam nouo modo missus existat.

36. SECUNDA pars assertionis est contra eos, qui vel asserunt, missionem esse processionem æternam, connotata tantum temporali operatione in creaturis: vel contrā, esse solam operationem temporalem, connotata tantum processione æterna personæ missæ. Nostra tamen conclusio est S. Thomæ 1. part. quæst. 43. articul. 1. & 7. Durandi in 1. distinct. 15. quæst. 2. & aliorum. Fundamentum est, quoniam missio essentialiter est habitudo tam ad principium mittens, quam ad terminum: ego non est maior ratio, cur potius vnum, quam aliud in missionis habitudine includatur connotatiuè & in obliquo.

37. Confirmatur 1. Quoniam vel Adversarij volunt ipsam habitudinem ad effectum temporalem, vel habitudinis effectum connotatiuè includi in quidditate missionis Diuinæ. Primum dici non potest, quoniam, ad hoc vt habitudo ad effectum temporalem connotatiuè includatur in missione, deberet ipsa habitudo esse terminus alterius habitudinis, eò quod nequit habitudo connotatiuè & in obliquo includi in aliquo constituto, nisi vt terminus alterius habitudinis; alioqui si includitur vt habitudo, necessario includitur in recto: atqui non apparet cuius habitudinis terminus possit esse ipsa habitudo ad terminum temporalem. Nec dici potest secundum, quia quando habitudo ad plura in aliquo constituto includitur in recto, non potest assignari ratio, quare potius vnum, quam aliud dicatur connotatiuè, & in obliquo comparari ad talem habitudinem.

38. Confirmatur 2. Quia si missio Diuina essentialiter esset processio æterna, connotata tantum habitudine ad effectum temporalem, posset simpliciter dici missio æterna: atqui neque per aduersarios dici potest missio æterna: ergo. Sequelam probō, quia

Hilarius.

Augustin.

S. Thomæ
Durandus.

Communis
Scholasticorum.
Ioan. 8. &
16.

quæ connotatiuè tantum importantur, simpliciter sunt extra essentiam constituti: ergo simpliciter non ingrediuntur intrinsecam constitutionem connotatis: ut patet in actu libero Diuinæ voluntatis, qui quoniam connotatiuè tantum importat effectum creatum absolutè & simpliciter dicitur æternus & increatus.

39. TERTIA pars assertionis probatur, hoc pacto. Quotiescunq; duo ita se habent ad vnum tertium componendum, ut alterum se habeat per modum determinabilis, alterum per modum determinatiui, semper determinabile se habet, ut quid materiale & præsuppositum; determinatiuum verò, ut quid formale & completiuum: atqui processio æterna in ordine ad missionem componendam se habet, ut quid determinabile, operatio verò temporalis, ut quid determinatiuum; igitur illa se habet, ut quid materiale & præsuppositum; hæc, ut formale & completiuum ad naturam missionis diuinæ componendam. Maior constat ex analogia tum compositi physici, tum metaphysici, in quibus semper determinabile se habet ut materia, determinatiuum verò ut forma. Minor probatur, quoniam processio æterna erat indifferens, ut per operationem temporalem sui manifestariam contraheretur, vel non contraheretur ad naturam missionis: operatio verò temporalis processionem ipsam æternam ex indifferente, actu & formaliter determinat ad missionis naturam.

Corollaria Doctrinæ.

40. EX dictis deducitur 1. missionem personæ Diuinæ simpliciter esse temporalem. Fundamentum, quia constans ex æterno & temporali, simpliciter est temporale: ergo esto missio personæ Diuinæ constet ex processione æterna, & operatione temporali, simpliciter dicenda est temporalis. Antecedens constat primò ex paritate rationis: nam constitutum ex natura spiritali & materiali, est simpliciter materiale, ut patet in homine. Secundò, ex eo quod Petrus hodie natus constat ex materia antiqua, & forma recente, non dicitur antiquus, sed recens homo. Tertiò, quia sæpè denominatio fieri solet ab ignobiliore parte compositi. Esto igitur missio Diuina constet processione æterna, & operatione temporali, rectè denominari poterit temporalis ab ignobiliore parte sui. Ob easdem rationes dicenda est missio creata, non increata.

41. DICES. Christus constat supposito æterno & increato, & simul humanitate temporali & creata: & tamen simpliciter dicitur æternus & increatus: ergo esto missio Diuina constet operatione temporali & creata, quia tamen simul constat processione æterna & increata, dicenda est simpliciter æterna & increata. Respondeo, negando consequentiam: cuius discriminis ratio est, quoniam

Christus supponitur simpliciter pro supposito; supponitur enim pro subsistente in hac natura humana. Quia igitur suppositum est æternum & increatum, simpliciter Christus dicendus est æternus & increatus. Missio verò, quia supponitur pro toto aggregato ex processione æterna & temporali, simpliciter dicenda est temporalis & creata.

42. Deducitur 2. Solas personas diuinas procedentes posse mitti, solasque producentes mittere. Prior pars constat, quoniam in omnium sententia persona missa debet esse ab alio, licet non in omnium sententia debeat esse à quo mittitur. Vnde propterea Pater in nullius sententia est missibilis, quia non est ab alio. Verum hi non rectè, meà sententiā, philosophantur: nam ideo persona missa debet esse ab alio, ut distinguatur à mittente, à quo debet auctoritatem & virtutem operandi accipere. Posterior verò pars probatur, quia qui mittit debet suam auctoritatem, & virtutem operandi communicare misso: vtenim sit propria missio, debet missus exequi opus, ad quod mittitur, virtute & auctoritate mittentis: atqui sola persona producens potest communicare misso virtutem, & auctoritatem operandi effectum, ad quem mittit: cum non alio modo possit vna persona diuina communicare alteri suam virtutem & auctoritatem, nisi per originem.

43. DICES. Tota Trinitas est principium operationis temporalis: ergo tota Trinitas mittit. Antecedens patet. Consequentia verò probatur, nam in creaturis ille dicitur mittere, cui ut principali agenti tribuitur ipsa missionis operatio. Respondeo, negando consequentiam: quoniam ad propriam missionem requiritur, ut missus operetur missionis effectum per virtutem à mittente communicatam. Tota autem Trinitas non communicat personæ missæ virtutem operandi effectum missionis: quia tota Trinitas non originat personam missam, quo pacto tantum potest persona missa accipere virtutem operandi à mittente. Ad probationem verò consequentiæ, esto missionis effectus tribuatur mittenti, quatenus virtutem operandi communicat misso, proximè tamen & immediate tribuitur misso, quatenus illum operatur per virtutem à mittente acceptam. Ita persona diuina missa immediate per se ipsam missionis effectum terminat, vel per modum obiecti significari, vel per modum suppositi intrinsecè terminantis; licet auctoritati tribuatur mittenti, quatenus communicat virtutem personæ missæ ad talem effectum exercendum.

44. Deducitur 3. Missionem tam actiuam in persona mittente, quam passiuam in persona missa, esse operationem notionalem, non essentialem. Docent Palatius in 1. dist. 15. disp. vnica, concl. vii. Vasquez disp. 170. in fine vlt. Zuniga disp. vlt. dubio 2. Fundamentum est quia missio est processio missi à mittente, ad effectum tempo-

ralem

ralem peculiari modo exercendum à persona missa: atqui hoc tam ex parte mittentis, quàm missi est notionale. Minor quoad posteriorem partem probatur, nam hoc ex parte personæ missæ est passiuæ origo, quæ à mittente procedit, cum habitudine ad effectum creatum peculiari modo à se terminandum: sed totum hoc est notionale, & proprium personæ missæ, nam licet effectus creatus efficienter non sit proprius personæ missæ, sed totius Trinitatis, à quâ indiuisibiliter procedit terminatiue tamen, aut representatiue poterit esse vnius tantum personæ proprius. Sic humanitas Christi efficienter est à tota Trinitate, terminatiue autem seu hypostaticè solius Filij. Sic columba, quæ apparuit in Iordane, & ignis in die Pentecostes, effectiue fuerunt à tota Trinitate, representatiue verò solius Spiritus sancti, quia illum tantum representabant. Nam sicut per peculiaria nomina peculiare significatur personæ diuinæ: ita per peculiaria symbola peculiare possunt personæ representari. Probatur minor quoad priorem partem. Nam sicut persona missa per passiuam originem, cum habitudine ad effectum creatum peculiari modo à se terminandum, denominatur passiuè missa: ita persona mittens per actiuam originem, cum habitudine ad eundem effectum creatum, peculiari modo operatam à persona missa, per virtutem sibi à mittente communicatam, denominatur actiue mittens: ergo si missio passiuæ est notionalis & propria personæ missæ, etiam actiua erit notionalis & propria personæ mittentis.

45. Confirmatur, nam finis diuinæ missionis, est peculiaris manifestatio alicuius proprietatis notionalis personæ missæ: est enim, teste Richardo Victorino, personæ emanantis per appropriatum effectum manifestatio. Igitur quod in ea est præcipuum, est peculiaris manifestatio personæ missæ. Manifestatur autem persona missa peculiariter per notialem, non autem per essentialem operationem ad extra: igitur per illam, non per hanc denominari debet missa. Nam per illam denominari debet missa, ad quam finaliter mittitur. Præterea operatio temporalis in missione diuina est signum sensibile processionis æternæ: vnde respondere illi debet in eodem ordine perfectionis notionalis.

46. Contra hoc corollarium sentiunt Scotus in 1. dist. 14. q. vnica §. *Licet autem*, Gabriel quæstione vnica, affirmantes mittere esse essentialē, quia fit ab omnibus personis: mitti verò notionale, & proprium personæ missæ, quia conuocat eius processionē. Alij autem docent in missione diuina vtrūque importari essentialē, & notionale, sed essentialē principalius, vt censet Durandus in 1. dist. 15. q. 2. & Argentinus art. 2. alij verò principalius notionale, vt putant Alensis 1. p. quæst. 71. memb. 3. S. Th. in 1. dist. 15. q. 1. art. 2. Demum Aureolus in 1. dist. 15. a. 1. propof. 2.

docet, mitti passiuum semper esse notionale; mittere verò actiuum aliquando esse notionale, aliquando essentialē. Est autem notionale, quando est missio personæ autoritatiua; est essentialē, quando est missio per solam determinationem ad vsum autoritatis acceptæ, quæ sit à tota Trinitate.

47. Deducitur 4. Posse vnam personam mitti sine alia. Hoc corollarium euidenter sequitur ex præcedente: illudque docent Alensis 1. p. q. 73. memb. 2. art. 3. S. Thom. 1. p. q. 43. art. 7. ad 3. Rubio in 1. dist. 15. quæst. 1. artic. 2. & alij. Fundamentum est, quia potest peculiari effectū manifestari vna personæ, quo non manifestentur ceteræ: igitur potest vna persona mitti sine alia: Consequentia patet, quia persona diuina dicitur mitti, quatenus peculiari effectū manifestatur creaturis: igitur si potest peculiari effectū manifestari vna, quo non manifestentur ceteræ, poterit vna mitti sine alia. Antecedens constat, tum in Incarnatione, quā manifestatus est solus Filius: tum in apparitione Columbæ & linguarum ignearum, quibus manifestatus est solus Spiritus sanctus. Quod expressè docuit Augustinus 2. de Trinitate, cap. 5. *Facta est*, inquit, *quædam creatura species ex tempore, in qua visibiliter ostenderetur Spiritus sanctus. Siue enim in ipsum Dominum corporali specie, velut columba descendit: siue, cum decem diebus peractis post eius ascensionem die Pentecostes, factus est subito de Cælo sonus, quasi ferretur status vehemens, & vise sunt illis lingua diuisa tanquam ignis, qui & insedit super unumquemque eorum. Hac operatio visibiliter expressa & oculis oblata mortalibus, missio Spiritus sancti dicta est.* Idem testatur de missione Filij in opere Incarnationis lib. 4. cap. 20. Ratio verò est, quia sicut potest peculiari nomine significari vna persona sine alia; ita & peculiari symbolo vna sine alia representari.

48. Dices 1. Non potest Pater sine Filio Spiritum sanctum mittere: ergo nec Spiritus sanctus sine Filio mitti. 2. Effectus, quo diuina persona manifestatur, est communis omnibus: ergo nequit per illum vna potius, quàm alia persona manifestari. Respondet ad primum, negando consequentiam; quoniam in missione actiua Spiritus sancti non potest Pater separari à Filio, quia mittit illum per spirationem actiuam, in quâ Pater & Filius sunt vnum indiuisibile principium; atque adeo non potest vnus sine alio mittere; quia non potest vnus sine alio Spiritum Sanctum producere. At verò in missione passiuæ potest vnus effectus representare vnam personam sine alia, quia potest vnus effectus in representando appropriari vni, & non alteri. Sicut potest vnum nomen significare vnam personam, sine alia. Et hoc ideo, quia tam significatio per voces, quàm representatio per symbola, est ad placitum instituentis & imponentis: vnde quæcunque voces, & symbola imponi possunt

Alensis.
S. Thom.
Rubio.

Augustinus

Rich. Viß.

Scotus.
Gabriel.

Durandus.
Argentinus.
Alensis.
S. Thomas.
Aureolus.

pro libitu imponentis ad quascunque res significandas. At verò processio, quæ Spiritus S. à Patre & Filio procedit, est naturalis & ab intrinseco determinata: vnde non potest ad libitum producentis variari vt sit vel solius Patris, vel solius Filij productio: sed necessariò est vtriusque; atque adeo necessariò est vtriusque actiua missio. Ad secundum distingo consequens: est communis effectiue, concedo; representatiue, seu manifestatiue, nego.

Ruiz.
Zuniga.

49. Deducitur 5. Ad hoc vt vna persona mittat aliam authoritatiue ad terminum missionis, non est necesse, vt illi formaliter communicet liberum actum exequendi terminum missionis, sed sufficit, si cum potestate exequendi illi tantum communicet liberam voluntatem, quæ simul cum reliquis personis actu se ipsa determinet ad effectum exequendum. Est contra Ruiz Disputat. 108. sect. 8. & Zunigam disputat. vltima dubio 3. contendentes, non posse personam Diuinam mitti, nisi à mittente accipiat non solum voluntatem, sed ipsam liberam determinationem voluntatis, quæ actu determinetur ad terminum missionis: quæ libera determinatio voluntatis ad terminum missionis à mittente creato imprimatur misso, mediante imperio, à mittente verò increato mediante origine, quæ persona mittens communicat missa omnia sua libera decreta, per quæ actu determinat illam ad terminum missionis.

50. Cæterum negare non possum in hac sententia melius saluari proprietatē missionis, in qua missus moraliter determinatur à mittente ad terminum missionis. Quia tamen aliunde hæc sententia derogat formali libertati singularum personarum, & vniuersali illi principio communiter recepto, quodd *necessaria in Deo procedunt libera*, non est admittenda: sed potius negandum hanc conditionem esse necessariam missioni vt sic, ad quam sat est, vt persona missa authoritatiue determinetur à mittente, vt ab illa accipiat voluntatem, per quam simul se determinet cum persona ipsa mittente: ita tamen vt in ea ipsa libera determinatione potiores quasi partes habeat persona ipsa mittens, ratione authoritatiue communicationis.

51. Quodd autem contraria sententia deroget formali libertati singularum personarum, probatur: nam formalis libertas consistit, vt quis à se ipso, non ab alio, determinetur. Si autem persona procedens à persona producente acciperet liberum decretum diuinæ voluntatis, non à se ipsa, sed ab alia persona determinaretur: ergo non esset ipsa formaliter libera, per actiuam quasi determinationem sui, sed potius per passiuam determinationem, naturaliter communicatam à persona producente. Confirmatur, quoniam in ea sententia Pater independenter à reliquis personis se ipsum deter-

minaret ad aliquid liberè volendum: sed hanc liberam determinationem necessariò communicat reliquis personis cum ipsa communicatione naturæ: ergo in reliquis personis non saluatur proxima & formalis libertas, quæ consistit in actiua determinatione sui, sed tantum denominatiua, proueniens ab actu libero personæ originantis, naturaliter communicato personæ originatæ.

52. Quodd autem eadem sententia deroget vniuersali illi principio communiter recepto, nempe quodd *necessaria in Deo procedunt libera*, sic probatur. Quidquid vioriginis communicatur personæ procedenti, origine præcedit ipsam personam procedentem, vt principium communicatum ipsius: igitur si decreta formaliter libera vi originis communicantur personæ procedenti à producente, origine præcedunt personam ipsam procedentem: atque adeo libera origine præcedunt necessaria.

53. Dicitur. Filius à se ipso in hunc mundum non venit, sed à Patre missus. *Neque enim*, inquit, *à me ipso veni* Ioan. 8. *sed ille me misit*. Non igitur à se ipso liberè determinatus, sed à Patre in hunc mundum venit. Respondeo 1. Concedo Filium non à se ipso in hunc mundum venisse authoritatiue, sed à Patre. Etenim ab illo tantum authoritatiue venit, à quo virtutem & potestatem veniendi accepit: neque à se authoritatiue ad veniendum determinatum fuisse, sed à Patre: quia licet à se simul cum Patre, & Spiritu sancto ad veniendum se determinauerit, tamen authoratiue à solo Patre dicitur ad veniendum determinatus: quia à solo Patre accepit, vnde liberè ad veniendum se determinaret. Eo modo quo ipse Christus dixit Ioannis 14. *Verba, quæ ego loquor vobis, à me ipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera*. Cum tamen ad loquendum & operandum formaliter non minus ipse, quam Pater & Spiritus sanctus immediatè concurrat: quia tamen solus Pater concurrat authoritatiue, dando virtutem loquendi & operandi, ipsam locutionem & operationem tribuit Patri.

54. Resp. 2. Citatum locum Ioan. explicari ab Augustino de Christo vt homine lib. 2. de Trinit. cap. 5. *Cur ergo ait; Et à me ipso non veni? Iam hoc*, inquit, *secundum formam serui dictum est. secundum quam dictum est: Ego non iudico quenquam*.

55. Ad fundamentum primæ sententiæ negatur maior & minor. Etenim mitti personam diuinam, non est vt cunque illam nouo modo existere in creaturis, sed per virtutem & potestatem à mittente acceptam. Ad hoc autem necessaria est personalis distinctio inter mittentem & missum, qualis non est inter totam Trinitatem & personam missam. Ad probationem verò minoris, ad authoritatem Augustini Respondeo, illum requirere quidem ad missionem personæ diuinæ productionem temporalem, non

Ioan. 8.

Ioan. 14.

Augustin.

Authoritas
Augustin.
exponitur.

tamen

tamen negare processionem æternam personę missę à mittente, vt aperte constat ex alijs locis & testimonijs ipsius.

56. Ad rationem negandum est, nihil aliud ex parte mittentis importare missionem, quàm missum facere, in quo antea non erat, sed præterea addere, facere illud, in quo antea non erat, authoritatiuè per actiuam communicationem virtutis & potestatis operandi terminum missionis, hoc autem necessario importat realem distinctionem inter missum, & mittentem.

Gregorius explicatur.

Palatius

57. Ad auctoritatem Gregorij pro secunda sententia adductam, Respondeo, eo loco Gregorium missionem accepisse pro emissionem. Etenim hoc interest inter emissionem, & missionem, vt notauit Palatius supra citatus: quod emissio originem tantum denotat termini emissi ab emittente, emittere enim est extra mittere. Vnde quidquid aliquo modo intra principium continetur, cum producit, emitti dicitur; quia ex vi productionis fit extra suum principium. Missio verò importat communicationem auctoritatis ad munus aliquod extra mittentem exercendum. Vnde præter æternam originem in diuinis, importat temporalem operationem ad extra.

58. Ad Fundamentum autem nego, ad propriam missionem, etiam physicam sat esse, vt terminus vi originis accipiat simpliciter esse: tum quia passio & actus vitalis in nobis vi originis accipiunt esse, & tamen non dicuntur mitti à suis principijs. Tum quia ad propriam missionem requiritur, vt quod mittitur, aliquo modo fiat extra principium, à quo mittitur, vel loco & situ vt in missione creata, vel saltem operatione appropriata termino, vt in missione increata. Tum demum, quia missio propriè dicta supponit esse eius, quod mittitur, & superaddit nouum respectum ad terminum, ad quem mittitur. Quare in hoc sensu nec lumen propriè mittitur à sole, nec flos ab arbore.

SECTIO III.

Quotuplex sit Missio, & an in qualibet missione semper mittatur aliqua persona diuina?

59. **Q**UADRIFARIAM diuidi potest missio diuina: primo ex parte mittentis: secundò ex parte missi: tertio ex parte modi tendendi ad terminum missionis: quarto ex parte ipsius termini. Cum enim missio sit progressio missi à mittente ad nouum terminum, virtute mittentis peragendum, non potest aliundè diuersificari, quàm ex enumeratis quatuor capitibus. Est igitur ex parte mittentis missio diuina duplex, Patris mittentis Filium; & vtriusque

mittentis Spiritum sanctum. Et etiam ex parte missi duplex, Filij à solo Patre, & Spiritus sancti ab vtroque. Ratio vtriusque diuisionis est, quia solę personę producentes possunt mittere, solę verò procedentes mitti: atqui duę tantum sunt personę producentes, duę itidem procedentes: duę igitur erunt missiones ex parte mittentis, totidem ex parte missi. Ex parte modi tendendi ad terminum missionis est etiā duplex, altera ad subsistendum, vt missio Verbi ad subsistendum in natura humana Christi: altera ad apparendum, vt missio Spiritus S. in signo columbę in Iordane; nubis lucidę in transfiguratione; halitus humani in insufflatione Christi. Ioan. 20. linguę igneę, & soniatque Spiritus vehementis in Pentecoste. Addi posset & tertia Verbi incarnati in Sacramento Eucharistię, per vnionem sacramentalem cum speciebus Eucharisticis, ad quas quotidie mittitur, & in quibus peculiari modo existit Christus vt cibus animę. Ex parte termini diuiditur in visibilem, cuiusmodi sunt omnes enumeratę, & in inuisibilem, qualis est illa, quę fit ad animam iusti per gratiam sanctificantem.

60. De hac postrema missione inuisibili per gratiam potissimę difficultates sunt sex. Prima: an semper cum gratia detur iusto aliqua persona diuina. Secunda. An cum infusione quorumcunque donorum donetur creaturę persona diuina. Tertia: an saltem cum infusione quorumcunque donorum supernaturalium, & augmento ipsorum detur persona diuina. Quarta: an mitti donarique possit inuisibiliter persona diuina; absque vllò dono creato in creatura producto. Quinta: an per hanc missionem inuisibilem mitti seu donari possit vna persona sine alia. Sexta: an homo iustus, vel Christus vt homo dare possit personam Diuinam.

61. Quoad primam difficultatem refert Magister in 1. Dist. 14. c. 3. fuisse aliquos, qui existimarunt, non dari nobis cum ipsa infusione gratię & donorum supernaturalium personas diuinas, sed earum duntaxat creata dona. Probatur primò hæc sententia ex Patribus. Chrysost. hom. 3. de Spiritu S. quę incipit, *Heri: Vt dicatis*, inquit, *quod donum mittitur, Spiritus autem non mittitur.* Et paulò post: *Alia est virtus, quę conceditur, & alius est Spiritus, qui conceditur.* Beda homilia in Dominica post Ascensionem. *Cum gratia*, inquit, *Spiritus S. datur hominibus, profectò mittitur Spiritus.* Igitur in eius sententia nihil aliud est, Spiritum S. mitti in animā iusti, quā ipsius gratiā illi infundi. Secundò probatur ratione: quia dari seu mitti ad nos personas diuinas, nihil est aliud, quàm earum dona nobis conferri. Antecedens probatur: quia cum personę diuinę sint vbique per immensitatem præsentēs, non possunt ipsę nouo modo nobis adesse: igitur dari nobis personas diuinas nihil aliud est, quàm earum dona à nobis participari. Confirmatur, quia quod datur, fit sub possessione & dominio acci-

Magister.

Chrysost.

Beda.

pientis.